

Projectplan herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg te Nijmegen

WAARDEN
BURG
Ecology

we
consult
nature.

Projectplan herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg te Nijmegen

██████████
Status uitgave: definitief

Rapportnummer: 23-478
Projectnummer: 23-0770
Datum uitgave: 21 december 2023
Projectleider: ██████████
Tweede lezer: ██████████
Opdrachtgever: Gemeente Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP. Nijmegen
Referentie opdrachtgever: Inkooporder VPL 000000324799 d.d. 30 november 2023
Akkoord voor uitgave: ██████████
Foto omslag: ██████████ / Waardenburg Ecology
Datum akkoord: 14 december 2023

Graag citeren als: ██████████, 2023. Projectplan herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg te Nijmegen. Rapport 23-478. Waardenburg Ecology, Culemborg.

Trefwoorden: Wet natuurbescherming, infrastructuur, mitigatie, projectplan, Winkelsteeg, Nijmegen

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Varkensmarkt 9, 4101 CK Culemborg, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco

Voorwoord

De gemeente Nijmegen wil de komende twintig jaar 10.000 woningen bouwen binnen de stadsgrenzen en zorgen voor nog eens zo'n aantal extra banen. Winkelsteeg is één van de gebieden waar de gemeente dit wil realiseren. Uitvoering van dit plan begint met de herinrichting van de hoofdinfrastructuur. Door het verleggen/aanpassen van de huidige infrastructuur ontstaat de mogelijkheid om uitgeefbaar gebied bouwrijp te maken.

Uit vooronderzoek is gebleken dat in de omgeving van de hoofdinfrastructuur beschermde diersoorten voorkomen waar de uitvoering van de herinrichting negatieve effecten op kan hebben, zodanig dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden overtreden. Om de herinrichting mogelijk te maken is ontheffing inzake de Wnb nodig. Bij de ontheffingsaanvraag moet een projectplan worden gevoegd waarin staat beschreven op welke wijzen de initiatiefnemer, de gemeente Nijmegen, negatieve effecten voorkomt, minimaliseert of compenseert. In opdracht van de gemeente heeft Waardenburg Ecology dit projectplan opgesteld.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

Dennis Wansink	projectleiding, rapportage
Gerlof Hoefsloot	rapportage

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteits-handboek van Waardenburg Ecology. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Waardenburg Ecology is ISO gecertificeerd.

Vanuit de gemeente Nijmegen werd de opdracht begeleid door [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED]. Wij danken hen voor de efficiënte, constructieve en fijne samenwerking.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	6
1 Inleiding	7
2 Plangebied en voorgenomen ingrepen	8
2.1 Beschrijving plangebied en ingrepen	8
2.2 Alternatievenafweging	11
2.3 Aanpak en gebruikte informatie	12
3 Effectbeoordeling, mitigatie en compensatie	15
3.1 Relevante soorten	15
3.2 Broedvogels	16
3.2.1 Functionaliteit plangebied	16
3.2.2 Voorgenomen ingreep en beoordeling effecten	17
3.2.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn	17
3.2.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie	18
3.2.5 Noodzaak ontheffing	18
3.2.6 Gevolgen voor de staat van instandhouding	18
3.3 Iepenpage	19
3.3.1 Functionaliteit plangebied	19
3.3.2 Voorgenomen ingreep en beoordeling effecten	20
3.3.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn	20
3.3.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie	21
3.3.5 Noodzaak ontheffing	22
3.3.6 Wettelijk belang	22
3.3.7 Gevolgen voor de staat van instandhouding	22
3.4 Gewone dwergvleermuis	23
3.4.1 Functionaliteit plangebied	23
3.4.2 Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten	25
3.4.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn	27
3.4.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie	28
3.4.5 Noodzaak ontheffing	29
3.4.6 Wettelijk belang	30
3.4.7 Gevolgen voor de staat van instandhouding	30

3.5	Ruige dwergvleermuis	31
3.5.1	Functionaliteit plangebied	31
3.5.2	Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten	31
3.5.3	Verbodsbepalingen die in het geding zijn	31
3.5.4	Preventie, mitigatie en/of compensatie	31
3.5.5	Noodzaak ontheffing	32
3.6	Laatvlieger	32
3.6.1	Functionaliteit plangebied	32
3.6.2	Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten	32
3.6.3	Verbodsbepalingen die in het geding zijn	32
3.6.4	Preventie, mitigatie en/of compensatie	33
3.6.5	Noodzaak ontheffing	33
3.6.6	Wettelijk belang	33
3.6.7	Gevolgen voor de staat van instandhouding	33
3.7	Algemene amfibieën	34
3.7.1	Functionaliteit plangebied	34
3.7.2	Voorgenomen ingreep en effecten	35
3.7.3	Verbodsbepalingen die in het geding zijn	35
3.7.4	Staat van instandhouding	35
3.7.5	Zorgplicht	35
3.7.6	Noodzaak ontheffing	36
3.8	Algemene grondgebonden zoogdieren	36
3.8.1	Functionaliteit plangebied	36
3.8.2	Voorgenomen ingreep en effecten	36
3.8.3	Verbodsbepalingen die in het geding zijn	36
3.8.4	Staat van instandhouding	36
3.8.5	Zorgplicht	37
3.8.6	Noodzaak ontheffing	37
4	Conclusies	38
	Literatuur	40
	Bijlage I	Uitvoeringsplan herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg
	Bijlage II	Plangebied herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg

Samenvatting

Om ruimte voor woningbouw te creëren gaat de gemeente Nijmegen de hoofdinfrastructuur rond station Goffert herinrichten. Door de nu gesplitste rijbanen van de Graafseweg en de Neerboscheweg samen te voegen komt er grond vrij voor woningbouw. Uit voorgaand natuuronderzoek volgt dat in en rond het plangebied van de herinrichting beschermde diersoorten voorkomen die schadelijke effecten van de werkzaamheden aan de hoofdinfrastructuur kunnen ondervinden. De gemeente neemt allerlei maatregelen om die schadelijke effecten te voorkomen of te minimaliseren. Voor drie soorten, iepenpage, gewone dwergvleermuis en laatvlieger, en twee soortgroepen, algemene zoogdieren en algemene amfibieën, zijn schadelijke effecten niet helemaal te voorkomen. Ondanks de maatregelen worden toch enkele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb) overtreden. Om de herinrichting mogelijk te maken moet voor deze overtredingen ontheffing inzake de Wnb worden verkregen. De aanvraag voor een ontheffing moet worden vergezeld van een projectplan. In het projectplan staan de maatregelen beschreven. Tevens wordt hierin beschreven wat de mogelijke gevolgen van de effecten op de staat van instandhouding van relevante soorten zijn en welk wettelijk belang op de herinrichting van toepassing is. Tevens wordt ingegaan op mogelijke alternatieven om dezelfde doelen als de herinrichting te bereiken en waarom uiteindelijk voor de in het projectplan behandelde uitvoering is gekozen.

Dit rapport is het projectplan. Op basis van de voorgaande natuuronderzoeken, de informatie aangeleverd door de gemeente over de uitvoering van de herinrichting en de maatregelen die worden genomen om schadelijke effecten op beschermde soorten te voorkomen of te mitigeren zijn voor drie soorten (iepenpage, gewone dwergvleermuis en laatvlieger) effecten niet geheel uit te sluiten. Ook zijn schadelijke effecten op algemene zoogdieren en algemene amfibieën niet uit te sluiten. Echter geldt voor deze twee soortgroepen in de provincie Gelderland een vrijstelling in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Voor de drie soorten moet een ontheffing worden aangevraagd. Omdat de effecten geen negatieve gevolgen hebben op hun staat van instandhouding en omdat de herinrichting van de hoofdinfrastructuur een wettelijk belang dient is het verlenen van een ontheffing mogelijk.

1 Inleiding

De gemeente Nijmegen wil de komende twintig jaar 10.000 woningen bouwen binnen de stadsgrenzen en zorgen voor een vergelijkbaar aantal extra banen. Winkelsteeg is één van de gebieden waar de gemeente dit wil realiseren. De ontwikkeling van Winkelsteeg moet ook zorgen voor een betere verbinding van de stadsdelen Dukenburg en Lindenholt met de rest van Nijmegen. Uitvoering van dit plan begint met de herinrichting van de hoofdinfrastructuur. Door het verleggen/aanpassen van de huidige infrastructuur ontstaat de mogelijkheid om uitgeefbaar gebied bouwrijp te maken. Uit een quick scan Wet natuurbescherming (Daamen 2022) en aanvullend natuuronderzoek (Wansink *et al.* 2023) bleek dat in (de buurt van) het plangebied beschermde diersoorten voorkomen waarvoor negatieve effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur niet geheel zijn uit te sluiten (tabel 1.1). Inmiddels is de exacte begrenzing van het plangebied bekend en ligt er een uitvoeringsplan voor de herinrichting (bijlage 1). Om de herinrichting mogelijk te maken moet een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Bij de aanvraag moet een projectplan worden gevoegd waarin staat beschreven op welke wijzen de initiatiefnemer, de gemeente Nijmegen, negatieve effecten voorkomt, minimaliseert of compenseert. Dit rapport is het projectplan.

Tabel 1.1 Wnb beoordeling beschermde soorten omgeving station Goffert (Wansink *et al.* 2023).

Soortgroep /soort	Functie plangebied	Risico op negatieve effecten	Over-treding Wnb	Maatregelen mogelijk	Ontheffing Wnb nodig
Algemeen voorkomende vogels	Broedgebied	Ja	Mogelijk	Ja, noodzakelijk	Nee
Iepenpage	Leefgebied	Ja	Mogelijk	Ja	Ja
Eekhoorn	Verbindingsroute	Ja	Nee	n.v.t.	Nee
Steenmarter en wezel	Foerageergebied en verbindingroute	Ja	Nee	n.v.t.	Nee
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats en essentiële vliegroute en foerageergebieden	Ja	Ja	Ja	Ja
Ruige dwergvleermuis	Verblijfplaats	Ja	Ja	Ja	Nee
Laatvlieger	Essentiële vliegroute	Ja	Ja	Ja	Ja
Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	Leefgebied	Ja	Ja, maar vrijstelling	Ja	Nee, vrijstelling

2 Plangebied en voorgenomen ingrepen

2.1 Beschrijving plangebied en ingrepen

Figuur 2.1 toont de huidige inrichting van het plangebied, figuur 2.2 de toekomstige inrichting (zie bijlage 2 voor meer details). In de huidige inrichting splitst de noord-zuid lopende Neerbosscheweg zich ten noorden van station Goffert in twee wijd uit elkaar liggende rijbanen die via tunnels het spoor kruisen en op ongeveer 700 m ten zuiden van het station weer samenkomen. Ook de oost-west lopende Graafseweg ten noorden van station Goffert splitst zich op enkele honderden meters voor het station en komt na ongeveer 800 m ten oosten van het station weer samen. Tussen de rijbanen van de twee wegen bevinden zich gebouwen, groenvoorzieningen, vijvers en tussen de twee rijbanen van de Neerbosscheweg ten zuiden van station Goffert een grote parkeerplaats.

In de nieuwe inrichting van de hoofdinfrastructuur verdwijnen de hele westelijke rijbaan van de Neerbosscheweg en de ten westen van station Goffert gelegen zuidelijke rijbaan van de Graafseweg. De rijbanen worden samengevoegd met respectievelijk de oostelijke en de noordelijke rijbaan. De westelijke rijbaan van de Neerbosscheweg ten noorden van station Goffert wordt fietspad. Voor deze herinrichting wordt een van de vijvers ten noorden van station Goffert (de vijver in het Nelson Mandelaplein) aangepast. Hij wordt kleiner en de grasvegetatie rondom de vijver verdwijnt grotendeels en wordt verhard. Eén helft van de vijveroever krijgt een flauwe helling en wordt een kruidenrijk grasland. De andere helft krijgt een damwand. De bomen en struiken die rond de vijver staan verdwijnen door aanpassingen aan de waterpartij (zie het Bomenrooiplan). Na herinrichting van het plein worden nieuwe bomen aangeplant; er komen ongeveer even veel bomen terug als er tijdelijk weggaan, respectievelijk 26 en 31. Doordat hier een busplein komt krijgt dit gebied een meer stedelijk karakter.

Voor het 'samenvoegen' van de zuidelijke en noordelijke rijbaan van de Graafseweg moet een groot deel van de bomen in de 'middenberm', voornamelijk die langs de noordelijke rijbaan, worden verwijderd. Twee bomen blijven behouden en belanden in de nieuwe middenberm (zie het Bomenrooiplan). Ter compensatie worden in de middenberm tussen de 'samengevoegde' rijbanen nieuwe bomen geplant. Hetzelfde gebeurt in de middenberm van de 'samengevoegde' rijbanen van de Neerbosscheweg ten zuiden van station Goffert. Voor het 'samenvoegen' van deze rijbanen moeten de bomen op het Jonkerbosplein worden verwijderd en 15 kleine bomen op de rand van de huidige parkeerplaats. In totaal worden binnen het hele plangebied 155 bomen verwijderd en komen er 147 voor terug. Daarnaast worden 38 bomen binnen het plangebied verplaatst. Ook heesters verdwijnen, maar komen ook weer terug. De eindsituatie qua aangeplante begroeiing is te zien in figuur 2.2.

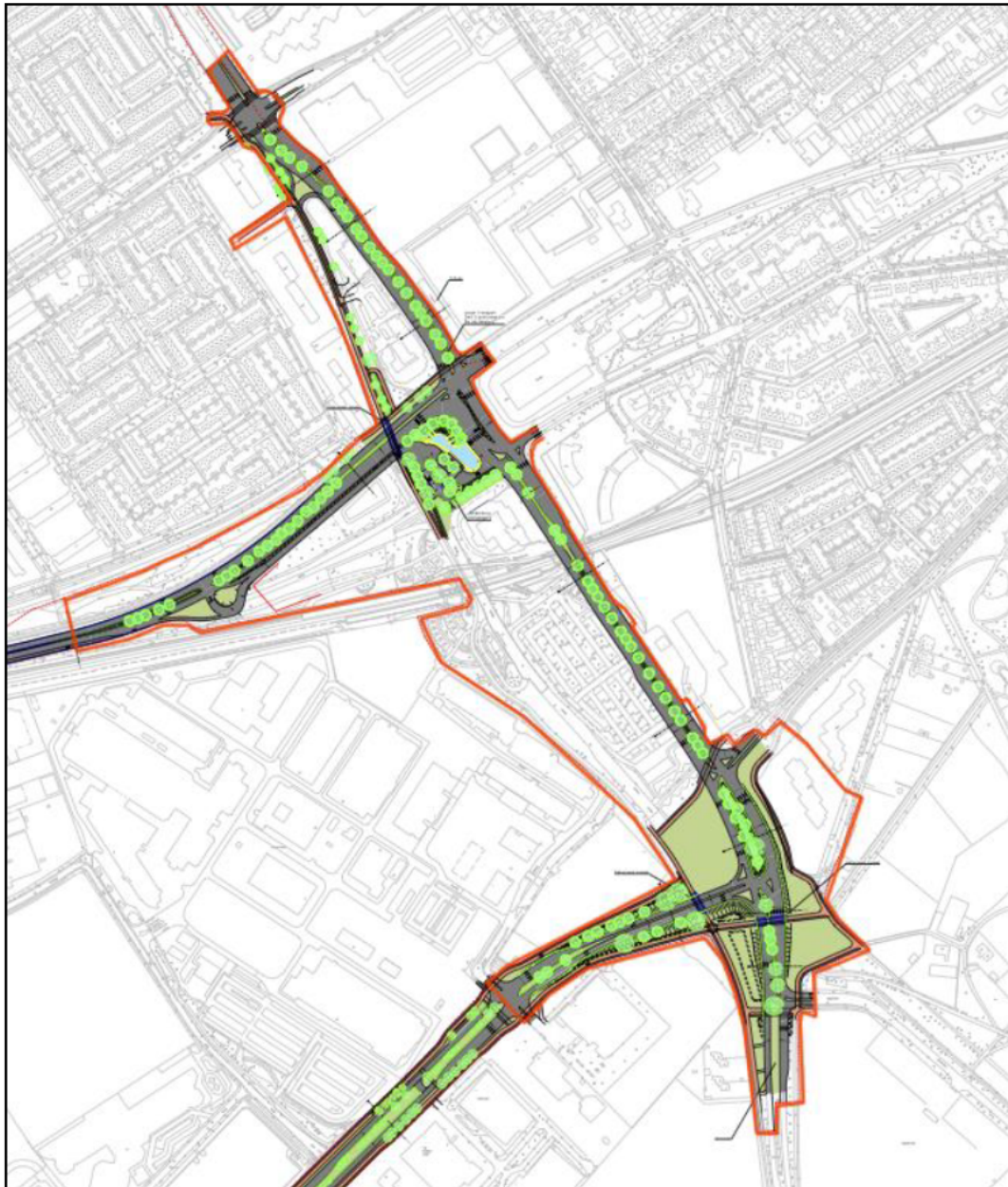

Het stukje van de Nieuwe Dukenburgseweg dat binnen het plangebied valt wordt minder ingrijpend aangepast. De rijbanen blijven op dezelfde plaats, evenals de fietspaden aan weerszijden van de weg. Er worden wel bomen gekapt of verplaatst, maar op deze plek in het plangebied komen ook weer bomen terug. Er worden tevens nieuwe bomen in de middenberm geplant, waar nu geen bomen staan (zie figuur 2.2).

De werkzaamheden aan de hoofdinfrastructuur starten in april 2024 en hebben een totale doorlooptijd van 1,5 jaar. In het najaar van 2025 is het werk gereed. Zie het Uitvoeringsplan (bijlage 1) voor meer details over de fasering van het werk.

Figuur 2.1 Huidige inrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg te Nijmegen (kaartondergrond: © OpenStreetMap contributors: www.openstreetmap.org/copyright).

Figuur 2.2 De nieuwe inrichting van de hoofdinfrastructuur van Winkelsteeg te Nijmegen. De rode lijn geeft de grens van het plangebied aan (bron: Gemeente Nijmegen).

Tegelijkertijd met het werk aan de hoofdinfrastructuur wordt verder gewerkt aan het ontwerp voor de ontwikkelingen binnen Winkelsteeg (zie figuur 2.3 voor het voorlopige ontwerp). Meer informatie vindt u op: www.winkelsteeg.nijmegen.nl. Om plaats te maken voor de beoogde bebouwing (binnen de blauwe, rode, paarse en groene kaders) wordt de rijbaanconstructie, die na de herinrichting niet meer in gebruik is, verwijderd. Uitvoering van de nieuwbouw start direct na realisatie van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur.

Figuur 2.3 Ligging van de bouwplots van het woonprogramma in Winkelsteeg te Nijmegen (bron: Gemeente Nijmegen).

2.2 Alternatievenafweging

Uit de vooronderzoeken is bekend dat negatieve effecten op beschermde soorten, hoewel tijdelijk, niet zijn uit te sluiten. De gemeente Nijmegen is in de planvorming voor de herinrichting van de hoofdinfrastructuur wel nagegaan of de herinrichting op een andere manier of een ander moment zou kunnen worden uitgevoerd, waardoor effecten op beschermde soorten minimaal zijn. Hieronder volgt een toelichting.

1. De planlocatie

Nijmegen is een groei(ende)stad. Slechts in weinig Nederlandse steden is de woningnood hoger dan in Nijmegen, dat betekent dat Nijmegen moet groeien. Er is gekozen om te groeien binnen de grenzen van de bestaande stad, omdat we het omliggende groene landschap niet willen aantasten. In de Omgevingsvisie 2040 'Nijmegen stad in beweging' is aangegeven dat in de zoektocht naar ruimte voor groei, de zone aan de oevers van het Maas-Waalkanaal de zogenoemde Kanaalzone, met daarbinnen Winkelsteeg, een belangrijke rol gaan spelen. Dit is ook opgenomen in de in maart 2020 getekende Woondeal regio Arnhem-Nijmegen en de nationale Omgevingsvisie (NOVI). Winkelsteeg

biedt naast een toevoeging van woningen en banen, ook kansen om een stap te zetten naar een meer vitaal en verbonden Nijmegen West. De ontwikkeling van Winkelsteeg draagt bij aan het verbinden van de oevers van het kanaal. Er zijn geen alternatieven voor de planlocatie omdat de infrastructuur de huidige en toekomstige woningen en bedrijven verbindt en dus in aard gebonden is aan deze locatie. De gemeente Nijmegen minimaliseert de schadelijke effecten zoveel als mogelijk binnen de grenzen van de planlocatie.

2. De uitvoeringsperiode

Onder andere door het sluiten van een Woondeal met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie (BZK), de provincie Gelderland en partners kan Nijmegen versneld broodnodige woningen aan de stad toevoegen. De hoofdinfrastructuur moet worden verlegd om binnen Winkelsteeg ruimte te maken voor de ontwikkeling van woningen, bedrijven en faciliteiten. Zonder de aanpassingen aan de hoofdinfrastructuur kunnen de verdere ontwikkelingen (fysiek in het stationsgebied en qua capaciteit aan mobiliteit) niet worden gerealiseerd. De werkzaamheden moeten voor de start van de bouwontwikkelingen zijn uitgevoerd om zo de verkeerstoename te kunnen verwerken. Er is geen alternatief voor de uitvoeringsperiode, omdat alleen met de huidige planning de infrastructuur op tijd gereed is voor de uitvoering van vervolgprojecten. De gemeente Nijmegen minimaliseert de schadelijke effecten zoveel als mogelijk binnen de tijdsgrenzen die er zijn.

3. De beoogde werkmethode

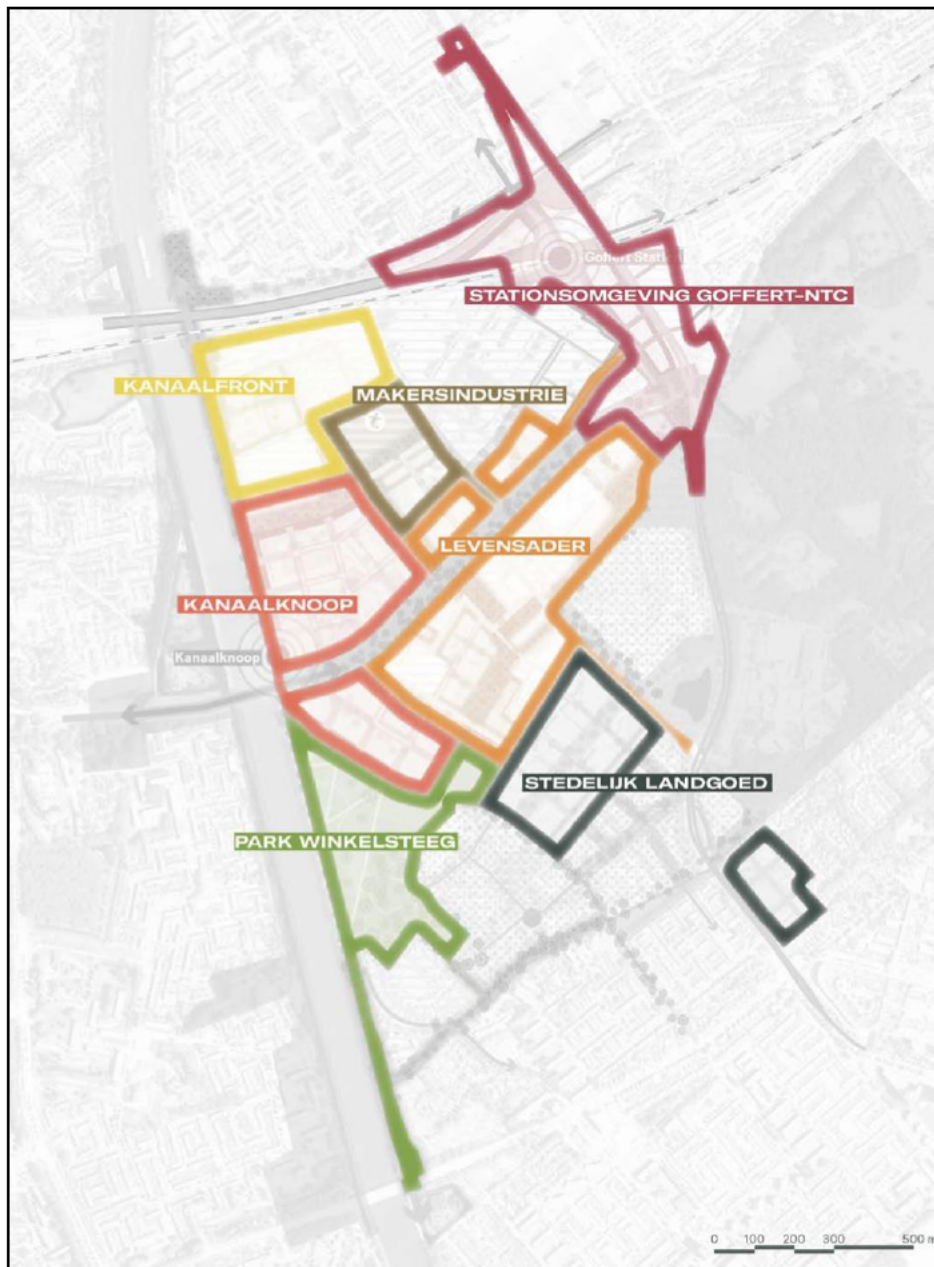
Om ruimte voor woningen te realiseren moet de infrastructuur worden aangepast, wegen worden verlegd en kunstwerken worden gebouwd. De herinrichting moet binnen een bepaalde periode plaatsvinden, waarbij zo min mogelijk verkeershinder wordt veroorzaakt en waarbij de bereikbaarheid van woningen, voorzieningen en bedrijven wordt gegarandeerd. Er is geen alternatieve werkmethode. Vanwege de ruimte die voor de woningbouw moet worden gecreëerd, is verplaatsen van de rijbanen de enige optie. Renovatie en/of aanpassen van de bestaande situatie is niet mogelijk. Binnen de voornoemde kaders streven we naar een werkmethode die zo min mogelijk overlast veroorzaakt voor de aanwezige dieren en hun leefgebied. Dit doen we door omleidingen zoveel als mogelijk op bestaande verhardingen te realiseren. Daarnaast wordt per straat/wegdeel gewerkt. Hierdoor zijn binnen het plangebied steeds plekken die vrij blijven van werkzaamheden (extra geluid en verlichting), waardoor er voor fauna 'veilige plekken' bestaan om naar uit te wijken. Daarnaast wordt met de bouwplaatsinrichting rekening gehouden met in het gebied levende soorten, bijvoorbeeld door de aangepaste kunstverlichting (amberkleurig licht).

2.3 Aanpak en gebruikte informatie

Op 13 december 2021 is een quick scan Wet natuurbescherming van het hele ontwikkelingsgebied Winkelsteeg uitgevoerd (figuur 2.4; Daamen 2022). Per deelgebied is toen aangegeven of negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten mogelijk zouden zijn en/of aanvullend onderzoek nodig was om daar uitspraken over te kunnen doen. In 2022 werd duidelijk dat de gemeente Nijmegen met de herinrichting van het

deelgebied 'Stationsomgeving Goffert-NTC' wilde beginnen. Het project herinrichting hoofdinfrastructuur is de eerste stap in dit proces. In 2022 is daarom in dit deelgebied aanvullend onderzoek uitgevoerd (Wansink *et al.* 2023). Deze twee rapporten vormen de basis voor dit projectplan. Daarnaast is 6 december 2023 de NDFF gecontroleerd op nieuwe waarnemingen sinds 2022. Dit heeft een extra waarneming van een steenmarter (verkeersslachtoffer) opgeleverd (zie § 3.1).

Figuur 2.4 Ligging deelgebieden in Winkelsteeg (bron: Gemeente Nijmegen).

In het volgende hoofdstuk worden de relevante beschermde soorten besproken. Hierbij komen de volgende zaken aan de orde:

- Functionaliteit van het plangebied: hierin wordt aangegeven in hoeverre de betreffende soort gebruikt maakt van het plangebied;
- Voorgenomen ingreep en effecten: kort worden de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soort beschreven. De ingrepen zelf zijn in paragraaf 2.1 beschreven.

Indien effecten niet kunnen worden uitgesloten wordt vervolgens ingegaan op:

- Verbodsbepalingen die in het geding zijn: een opsomming van de wetsartikelen die worden overtreden als geen maatregelen worden genomen;
- Preventie, mitigatie en/of compensatie: aangegeven wordt welke maatregelen noodzakelijk zijn om voor de desbetreffende soort op korte termijn (tijdens de aanlegfase) en op lange termijn (gebruiksfase) de functionaliteit van het plangebied te waarborgen. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar maatregelen die negatieve effecten voorkomen (preventie). Als dat niet (geheel) lukt wordt aangegeven hoe de negatieve effecten kunnen worden geminimaliseerd (mitigatie). Als ook met mitigatie nog niet alle negatieve effecten zijn weg te nemen, wordt aangegeven hoe deze effecten kunnen worden gecompenseerd.
- Noodzaak ontheffing. Als geen negatieve effecten op beschermde soorten optreden of als die middels maatregelen zijn uit te sluiten is geen ontheffing noodzakelijk. In andere gevallen wel en dan wordt aangegeven onder welke voorwaarden die kan worden afgegeven.
- Wettelijk belang. Is een ontheffing noodzakelijk, dan wordt hier aangegeven in het kader van welk wettelijk belang de ontheffing zou kunnen worden verleend.
- Staat van instandhouding van de soort, zowel landelijk als lokaal en wat de effecten van de ingrepen (met maatregelen) op de staat van instandhouding zijn.

3 Effectbeoordeling, mitigatie en compensatie

3.1 Relevante soorten

Uit de onderzoeken van Daamen (2022) en Wansink *et al.* (2023) bleek dat tien soort(groepen) effecten van ingrepen in deelgebied 'Stationsomgeving Goffert-NTC' zouden kunnen ondervinden (tabel 1.1). De huidige ontheffingsaanvraag heeft betrekking op de herinrichting van de hoofdinfrastructuur binnen dit deelgebied. De begrenzing van het plangebied van de deze herinrichting is kleiner dan het in 2022 onderzochte deelgebied.

Enkele beschermde soorten gebruiken delen van het plangebied waar geen ingrepen plaatsvinden. Hieronder wordt kort toegelicht waarom effecten op deze soorten op voorhand zijn uitgesloten.

Eekhoorn

Er zijn geen waarnemingen van eekhoorns in het plangebied. Nesten en sporen van deze soort zijn aanwezig aan weerszijden van de Weg door Jonkerbos. Hier zijn ook eekhoorns waargenomen. Het is aannemelijk dat eekhoorns op deze locatie, binnen het plangebied, via de boomkruinen de Weg door Jonkerbos oversteken; hier raken de boomkruinen elkaar boven de weg. De bosschages aan weerszijden van de weg blijven behouden. Negatieve effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur op eekhoorns zijn derhalve uitgesloten. In het op te stellen Soortenmanagementplan (SMP) van de gemeente wordt de eekhoorn meegenomen. Er worden nu geen verbodsbepalingen overtreden en een ontheffing is niet nodig.

Steenmarter

De onderzoeken van Daamen (2022) en Wansink *et al.* (2023) leverden geen waarnemingen van steenmarter in het plangebied op. Langs de randen van het plangebied zijn wel steenmarters waargenomen. Het is aannemelijk dat steenmarters het plangebied bezoeken om te foerageren of te doorkruisen. Dit wordt bevestigd door een waarneming in 2022 van een steenmarter, een verkeersslachtoffer, bij station Goffert (NDFF). Omdat het plangebied voornamelijk uit infrastructuur bestaat vormt het geen essentieel foerageergebied of verbindingsroute. De omliggende tuinen, parken en bosschages, waar het merendeel van de waarnemingen zijn gedaan, zijn meer geschikt als leefgebied en bieden ook mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Het verleggen van de rijbanen zorgt ook voor minder doorsnijding van het gebied door wegen, waardoor steenmarters een groter gebied kunnen gebruiken zonder wegen te hoeven oversteken. Hierdoor wordt de kans op verkeersslachtoffers lager. Negatieve effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur op steenmarters zijn derhalve uitgesloten. Er worden geen verbodsbepalingen

overtreden en een ontheffing is niet nodig. In het op te stellen SMP worden marterachtigen meegenomen.

Wezel

Er zijn geen waarnemingen van wezels in het plangebied. Wel zijn wezels langs de randen van het plangebied waargenomen. Het is aannemelijk dat wezels het plangebied bezoeken om te foerageren of te doorkruisen. Het plangebied is geen essentieel foerageergebied of verbindingroute. De omliggende tuinen, parken en bosschages, waar de waarnemingen zijn gedaan, zijn meer geschikt als leefgebied en bieden ook mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Het verleggen van de rijbanen zorgt ook voor minder doorsnijding van het gebied door wegen, waardoor wezels een groter gebied kunnen gebruiken zonder wegen te hoeven oversteken. Hierdoor wordt de kans op verkeersslachtoffers lager. Negatieve effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur op wezels zijn derhalve uitgesloten. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden en een ontheffing is niet nodig. In het op te stellen SMP worden marterachtigen meegenomen.

Relevante soorten

Negatieve effecten op de volgende soorten zijn niet op voorhand uit te sluiten. In de volgende paragrafen wordt toegelicht of een ontheffing inzake de Wnb nodig is.

- Broedvogels: nestplaatsen van algemene soorten zonder jaarrond beschermde nestplaats;
- Iepenpage: leefgebied¹;
- Gewone dwergvleermuis: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden;
- Ruige dwergvleermuis: verblijfplaats;
- Laatvlieger: vliegroute;
- Algemene amfibieënsoorten;
- Algemene zoogdiersoorten.

3.2 Broedvogels

3.2.1 Functionaliteit plangebied

Het plangebied vervult geen functie voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaats. Wel zijn nesten van eksters, zwarte kraaien en gaaian in of net aan de rand van het plangebied aangetroffen (figuur 3.1). Het is ook zeer aannemelijk dat in de struiken en bomen in het plangebied en op of langs de oevers van de twee vijvers andere algemeen voorkomende vogelsoorten broeden, zoals houtduif, Turkse tortel, heggemus, winterkoning, roodborst, tijtjaf, merel, zanglijster, zwartkop, wilde eend enzovoorts. Het zijn soorten die tijdens de bezoeken aan het plangebied zijn waargenomen of waarvan waarnemingen in de NDFF staan. Er is niet gericht gezocht naar broedgevallen van deze soorten, maar het plangebied biedt daarvoor wel de juiste habitat.

¹ Leefgebied = gebied dat aan alle levensvoorwaarden van een soort voldoet. Hier kan de soort overleven, groeien en zich voortplanten.

3.2.2 Voorgenomen ingreep en beoordeling effecten

Voor de verlegging van de rijbanen van de Graafseweg en de Neerbosscse weg worden bomen en struiken verwijderd; er worden geen gebouwen gesloopt of anderszins aangetast. Gebeurt het verwijderen van de vegetatie in het broedseizoen (globaal de periode maart tot en met augustus) dan kunnen hierbij broedende vogels worden verstoord, nesten en eieren worden vernield en jongen worden gedood. De start van de werkzaamheden is in april 2024 voorzien. De kans op de genoemde effecten is dan zeer groot.

Figuur 3.1 Nesten van kraaiachtigen (Wansink et al. 2023).

3.2.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wnb (*beschermingsregime Vogelrichtlijnsoorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.

Er is geen sprake van overtreding van het verbod in het vierde lid van artikel 3.1 (het opzettelijk verstoren van vogels). De mate van verstoring is namelijk niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de vogels. De algemene broedvogels die van het plangebied bekend zijn of daar worden verwacht zijn niet bedreigd. Hun staat van instandhouding is gunstig (sovon.nl). Het opzettelijk verstoren van vogels is daarom niet

van toepassing (Wnb art. 3.1.5). NB: als het verstoren tot het permanent verlaten van een nest met eieren of jongen leidt, dan wordt de verbodsbepaling in art. 3.1, lid 1 of lid 2, overtreden.

Voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 wordt geen ontheffing verleend. De effecten moeten worden voorkomen.

3.2.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie

Negatieve effecten op broedvogels worden voorkomen door bomen en struiken buiten het broedseizoen en voor aanvang van de werkzaamheden te verwijderen, rekening houdend met de aanwezigheid van andere beschermde soorten (zie § 3.3.4 en § 3.4.4). Het broedseizoen verschilt echter per soort en soorten als houtduif en Turkse tortel broeden bijna het hele jaar door. Daarom zal de ecooloog van de aannemer voorafgaand aan het verwijderen van de vegetatie de bomen en struiken op in gebruik zijnde nesten controleren. Alleen bomen en struiken zonder nesten die op dat moment in gebruik zijn, worden door de ecooloog voor verwijderen vrijgegeven.

De westelijke vijver noord van station Goffert wordt in de periode oktober 2024 - maart 2025 gedempt, de oostelijke vijver op het Nelson Mandelaplein wordt tussen april en augustus 2024 gedempt. Dit overlapt met de broedperiode van watervogels, zoals wilde eend en meerkoet. Om de vijvers en het terrein er omheen voor broedvogels oninteressant te maken wordt de vegetatie verwijderd. Rondom de westelijke vijver gebeurt dit tussen september en november 2024 en rondom de oostelijke vijver in maart 2024. Het terrein wordt kaal gehouden tot het dempen begint. Voorafgaand aan het verwijderen van de vegetatie en het dempen, zal de ecooloog van de aannemer de vijvers en de oevers controleren op in gebruik zijnde nesten en de vijvers alleen voor dempen vrijgeven als deze nesten niet aanwezig zijn.,

Indien in de realisatiefase van de herinrichting blijkt dat nog vegetatie moet worden verwijderd waarin broedende vogels aanwezig zouden kunnen zijn, dan wordt deze vegetatie eerst door de ecooloog van de aannemer op in gebruik zijnde nesten gecontroleerd. Zijn geen nesten aanwezig dan wordt de vegetatie verwijderd. Zijn wel in gebruik zijnde nesten aanwezig, dan wordt de vegetatie met linten afgezet en ongemoeid gelaten totdat de jongen zijn uitgevlogen. Daarna wordt de vegetatie verwijderd.

3.2.5 Noodzaak ontheffing

Voor negatieve effecten op broedvogels wordt geen ontheffing verleend. Door bovenstaande preventieve maatregelen te nemen zijn negatieve effecten op algemene broedvogels uitgesloten en worden geen verbodsbepalingen overtreden. .

3.2.6 Gevolgen voor de staat van instandhouding

Door de preventieve maatregelen worden geen verbodsbepalingen overtreden. Het verwijderen van bomen en struiken betekent wel dat de algemene broedvogels gedurende

één tot twee broedseizoenen niet of minder talrijk in het plangebied broeden. De algemene broedvogels die van het plangebied bekend zijn of daar worden verwacht zijn echter niet bedreigd. Hun staat van instandhouding, zowel landelijk als lokaal, is gunstig (sovon.nl). Het tijdelijk verwijderen van de vegetatie heeft geen nadelige gevolgen voor hun staat van instandhouding. Het zijn allemaal soorten die niet kieskeurig zijn. Belangrijkste eis is de aanwezigheid van dekking in de vorm van opgaande vegetatie (struiken, bomen, riet) of, in het geval van wilde eend, water. Voedsel in de vorm van insecten, regenwormen, zaden of afval is en blijft in het plangebied voldoende aanwezig. In de aanlegfase is dekking en water minder aanwezig en zullen broedvogels voor hun nestplaatsen uitwijken naar groenvoorzieningen, vijvers, sloten en tuinen rond het plangebied. Daarvan is voldoende aanwezig, waardoor de lokale staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt.

Na herinrichting van de hoofdinfrastructuur wordt het verlies aan dekking in het plangebied gecompenseerd met aanplant van nieuwe bomen en struiken. Door de herinrichting van de hoofdinfrastructuur komt grond vrij voor woningbouw. In alle nieuwbouw komen verblijfsvoorzieningen voor gebouwbewonende soorten. Dit conform de Toolbox natuurinclusief bouwen Nijmegen. In alle bouwplots worden nieuwe bomen en struiken geplant. Samen met de gebouwen zorgt dit voor meer structuur en potentiële nestplaatsen voor algemene broedvogels dan nu het geval is. Dit geldt met name voor plot 1C-noord (huidige parkeerplaats) dat nu voornamelijk uit beton, asfalt en solitaire bomen bestaat. Al met al zal de herinrichting van het gebied rond station Goffert, waar de herinrichting van de hoofdinfrastructuur het begin van inluidt, positief uitvallen voor de lokale en landelijke staat van instandhouding van algemene broedvogels. De herkolonisatie van het plangebied zal wel enige jaren in beslag nemen, omdat het even duurt voordat de bomen en struiken de door de vogels gewenste omvang en dichtheid hebben.

3.3 Iepenpage

3.3.1 Functionaliteit plangebied

De iepenpage is een zeldzame soort maar duikt de laatste jaren op verschillende plekken in Nederland op (www.verspreidingsatlas.nl). Ook in Nijmegen en omstreken is de soort in de nabijheid van iepen waargenomen. Tijdens het aanvullend veldonderzoek (Wansink *et al.* 2023) zijn op twee locaties iepenpages gevonden (zie figuur 3.2). Net ten noorden van de Graafseweg werden twee iepenpages waargenomen in de kroon van een Noorse esdoorn. In de nabijheid staan iepen. De waarneming in het uiterste zuiden van het plangebied betrof een enkele iepenpage in de nabijheid van enkele jonge iepen.

De iepenpage is weinig mobiele vlinder. De waardplanten zijn diverse soorten iep, zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars. De iepen vormen het totale leefgebied van de iepenpage. Hier leeft de vlinder (van begin juni tot half augustus), legt het haar eitjes en leeft de rups (van half maart tot begin juli). Zoektochten naar nieuwe iepen vinden meestal in juni/juli plaats, kort na de verpopping van rups tot imago.

Figuur 3.2 Waarnemingen van iepenpage tijdens het veldonderzoek in 2022 (Wansink et al. 2023).

3.3.2 Voorgenomen ingreep en beoordeling effecten

Voor de verlegging van de rijbanen van de Graafseweg en de Neerbossche weg worden bomen en struiken verwijderd. De jonge iepen in het zuiden van het plangebied waar de iepenpages zijn waargenomen vallen hier ook onder. De iepen ten noorden van de Graafseweg blijven staan. Het verwijderen van de jonge iepen in het zuiden van het plangebied leidt tot de vernietiging van hun leefgebied. Worden de jonge iepen in de periode juni tot en met maart verwijderd dan is de kans groot dat daarmee ook eitjes van de iepenpage worden aangetast of verwijderd. Worden de jonge iepen in de periode maart tot en met juni verwijderd, dan is de kans groot dat ook rupsen van de iepenpage worden gedood of verwijderd.

3.3.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.10 van de Wnb (*beschermingsregime andere soorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

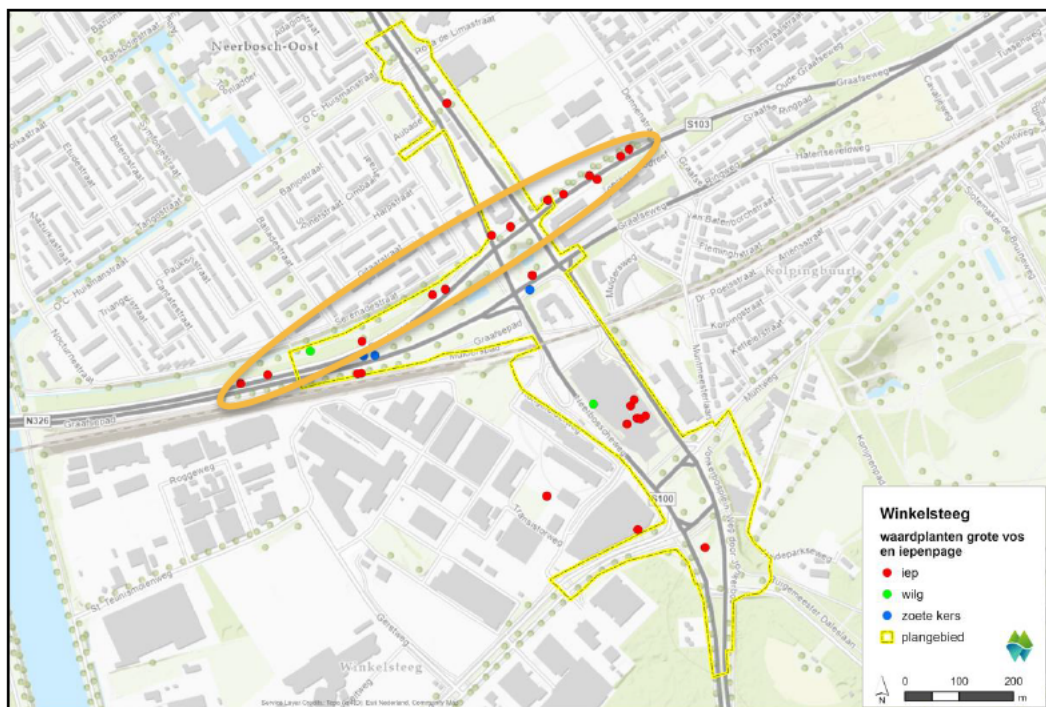
- Lid 1a. Het is verboden iepenpages opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 1b. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van iepenpages opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

3.3.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie

Negatieve effecten op iepenpage zijn niet te voorkomen. Het verwijderen van de jonge iepen leidt onherroepelijk tot vernieling van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Omdat het hele jaar door eitjes of rupsen op de iepen aanwezig kunnen zijn is het ook niet uitgesloten dat rupsen worden gedood of eitjes worden vernield. De volgende maatregelen worden genomen om negatieve effecten te minimaliseren:

- De jonge iepen worden in maart 2024 verwijderd. Dit gebeurt onder begeleiding van een vlinderdeskundige die de iepen op de aanwezigheid van eieren en/of rupsen van de iepenpage controleert. Takken van de jonge iepen met eieren of rupsen worden vervolgens aan iepen elders rond het plangebied bevestigd. Bijvoorbeeld aan de iepen ten noorden van de Graafseweg, die niet worden verwijderd (figuur 3.3). De rupsen kunnen dan, als ze uit het ei zijn gekropen, overstappen op de levende iepen en daar verpoppen tot vlinders. De iepen worden verwijderd nadat de ecooloog heeft vastgesteld dat hierin geen vogels broeden.
- Na realisatie van de herinrichting worden bomen geplant. Daaronder bevinden zich ook iepen en wel soorten die resistent zijn tegen de iepenziekte, zoals fladderiepen. Per verwijderde iep worden in het plangebied twee nieuwe iepen geplant. Deze maatregel geldt voor het hele plangebied, niet alleen de jonge iepen waar iepenpages zijn waargenomen. Voor het behoud van de iepenpage is het namelijk belangrijk dat er voldoende grote, bloeiende en vruchtdragende iepen zijn. Dit zijn nu alleen de iepen ten noorden van de Graafseweg. Herplanten van jonge iepen zorgt voor voldoende aanbod in de toekomst, als vanwege ouderdom de iepen ten noorden van de Graafseweg moeten worden verwijderd.

Figuur 3.3 Iepen waaraan de takken van te verwijderen jonge iepen bevestigd kunnen worden (bron: Wansink et al. 2023).

3.3.5 Noodzaak ontheffing

Hoewel herplant plaatsvindt worden vaste voortplantings- en rustplaatsen vernietigd en zijn gedurende twee voortplantingsperioden minder iepen beschikbaar. Daarom is een ontheffing inzake de Wnb noodzakelijk. Het betreft een ontheffing voor de overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, lid 1b van de Wnb.

Door bovenstaande maatregelen te nemen worden geen rupsen gedood of eieren beschadigd. Een ontheffing voor het doden van dieren of beschadigen van eitjes (artikel 3.10, lid 1b) is niet noodzakelijk.

3.3.6 Wettelijk belang

Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van het *beschermingsregime andere soorten* is alleen mogelijk als de ingrepen in het kader van een wettelijk belang noodzakelijk zijn. Met betrekking tot de herinrichting van de hoofdinfrastructuur is sprake twee belangen (art. 3.10 van de Wnb):

1. Een dwingende reden van groot openbaar belang. Met de herinrichting van de hoofdinfrastructuur borgt de gemeente Nijmegen de toegankelijkheid en bereikbaarheid van gebouwen, werken en terreinen. Deze wettelijke taken vallen onder de belangen openbare veiligheid en/of groot openbaar belang;
2. In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

3.3.7 Gevolgen voor de staat van instandhouding

De iepenpage staat op de landelijke Rode lijst van dagvlinders in de categorie 'Ernstig bedreigd'. De landelijke staat van instandhouding is derhalve ongunstig. Zijn verspreidingsgebied beperkt zich grotendeels tot Oost-Nederland, hoewel de soort inmiddels ook in Amsterdam wordt gezien. Het is niet ondenkbaar dat nog meer nieuwe locaties worden gevonden, nu de inventariseerders weten waar ze op moeten letten op hun speurtocht naar zeldzame vlinders. De landelijke populatietrend (in aantal dieren) is nu nog min of meer stabiel.

Nijmegen is een van de gebieden in Oost-Nederland met een kernpopulatie, maar het aantal waarnemingen is nog gering. Met de genoemde maatregelen wordt voorkomen dat dieren worden gedood of eitjes worden beschadigd. Er treedt door het verwijderen van iepen in het plangebied (ook waar de soort niet is waargenomen) in eerste instantie wel een verlies aan bestand en potentieel leefgebied op. Door voor elke verwijderde iep twee nieuwe terug te planten, komt er meer leefgebied voor iepenpage terug. Daarmee wordt zowel de lokale als de landelijke staat van instandhouding bevorderd. Uiteindelijk is gedurende twee zomers (2024 en 2025) het aanbod aan vaste voortplantings- en rustplaatsen minder.

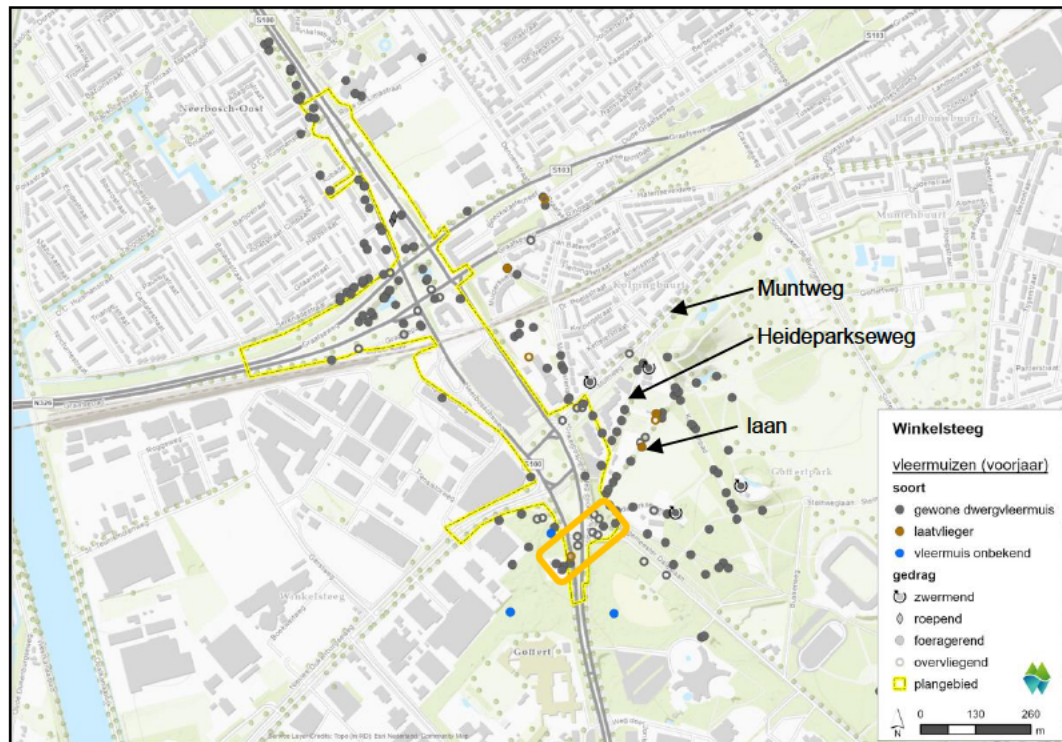
3.4 Gewone dwergvleermuis

3.4.1 Functionaliteit plangebied

In het plangebied zijn bij de twee flatblokken ten noorden van station Goffert paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit zijn de flatblokken noord en zuid van de Graafseweg, ingeklemd tussen de oostelijke en westelijke rijbanen van de Neerboscheweg. In deze omgeving bevinden zich net buiten het plangebied in panden in de wijk Neerbosch-Oost ook enkele paarverblijfplaatsen (figuur 3.4). Ten zuiden van de spoorlijn bevinden zich in het plangebied geen verblijfplaatsen. Net buiten het plangebied bevindt zich in de woning aan de Muntweg 536 een kolonie (figuur 3.5). Op iets grotere afstand van het plangebied zijn zowel paarverblijven als zomer- en kraamverblijven aanwezig (figuren 3.4 en 3.5). Alle verblijfplaatsen bevinden zich in gebouwen. Al deze gebouwen blijven behouden.

Figuur 3.4 Waarnemingen en gedrag van vleermuizen in nazomer/najaar 2022 (bron: Wansink et al. 2023). De twee paarverblijfplaatsen binnen de grenzen van het plangebied zijn oranje gemarkeerd.

Figuur 3.5 Waarnemingen en gedrag van vleermuizen in voorjaar/zomer 2022 (bron: Wansink et al. 2023). De oversteekplaats is oranje gemarkeerd.

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat zich in het plangebied ten noorden van station Goffert essentiële foerageergebieden van gewone dwergvleermuizen bevinden, te weten (nummers verwijzen naar de paarse kaders in figuur 3.6):

1. De twee vijvers ingeklemd tussen de noordelijke en zuidelijke rijbaan van de Graafseweg (binnen het plangebied);
2. De sloot langs de Serenadestraat (net buiten het plangebied);
3. De groenstrook tussen de westelijke rijbaan van Neerboschseweg en de wijk Neerbosch-Oost (net buiten het plangebied).

De foerageergebieden worden naar alle waarschijnlijkheid gebruikt door de vleermuizen van de twee paarverblijven in het plangebied en door vleermuizen met verblijfplaatsen net buiten het plangebied. Gewone dwergvleermuizen foerageren over het algemeen binnen 5 kilometer van hun verblijfplaats.

Figuur 3.6 Gebiedsdelen in en rond het plangebied met essentieel foerageergebied (paars) en een essentiële verbindingroute (blauw) van gewone dwergvleermuizen (bron: Wansink et al. 2023; kaartondergrond: © OpenStreetMap contributors: www.openstreetmap.org/copyright).

In het uiterste zuiden van het plangebied, op het punt waar de Weg door Jonkerbos en de Burgemeester Daleslaan samenkomen bevindt zich een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis (figuren 3.5 en 3.6). De verbindingroute vormt de kortste verbinding tussen de twee bosrijke gebieden aan weerszijden van de Weg door Jonkerbos en is waarschijnlijk belangrijk voor vleermuizen met verblijfplaatsen in het Goffertpark en voor vleermuizen met verblijfplaatsen in panden langs de Nieuwe Dukenburgseweg. De verbindingroute ligt in het verlengde van vliegroutes langs de Heideparkseweg en de laan ten oosten hiervan (figuur 3.5). Op de verbindingroute is de middenberm van de Weg door Jonkerbos breed en herbergt enkele struiken en bomen. Vleermuizen kunnen via deze landschapselementen eenvoudig de (brede) weg oversteken.

3.4.2 Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten

Voor de verlegging van de rijbanen van de Graafseweg en de Neerbosse weg wordt in gebied 1 (figuur 3.6) de vegetatie verwijderd en wordt de oostelijke vijver verkleind. De grond die vrijkomt wordt ingericht als busplein. De westelijke vijver wordt geheel gedempt, de grond die vrijkomt wordt bebouwd. Naast nieuwbouw zullen in dit plot (blauwe kader in

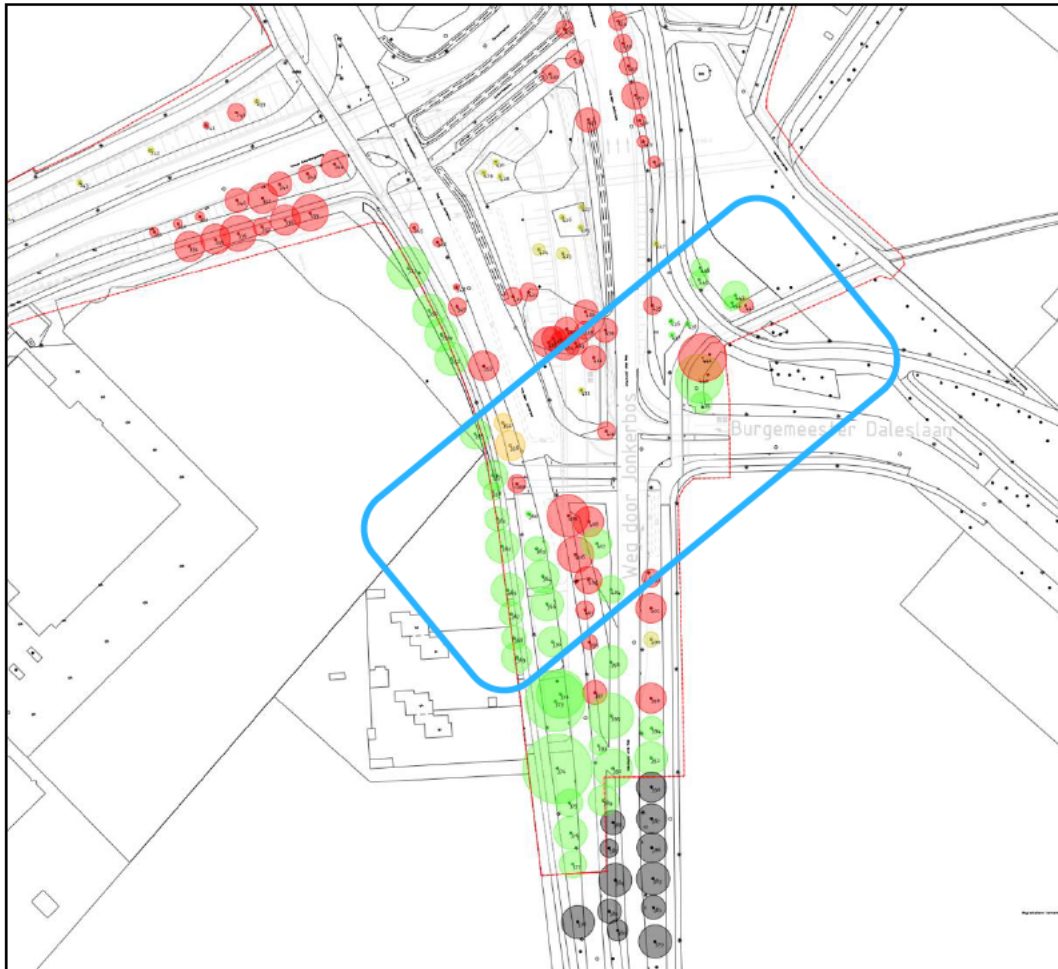
figuur 2.3) bomen en struiken worden teruggebracht. Gedurende de realisatie van de verlegging van de rijbanen is dit deel van het leefgebied van de gewone dwergvleermuizen met nabijgelegen verblijfplaatsen niet beschikbaar. Dit betekent een tijdelijk verlies van essentieel foerageergebied.

Na realisatie van de wegverlegging en de woningbouw wordt het gebied opnieuw ingericht en aangeplant met bomen en struiken. Het zal echter enige jaren duren voordat het dezelfde waarde heeft als de huidige vegetatie. In de eindsituatie is er één vijver minder en de resterende vijver is kleiner en bijna geheel door verharding omgeven. Ook bevindt zich te zijner tijd tussen de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen in de wijk Neerbosch-Oost en de nieuwbouw een bredere weg, de samengevoegde rijbanen van de Graafseweg. De bomen die in de middenberm van deze weg worden geplant vergemakkelijken de oversteek voor vleermuizen enigszins. Daar tegenover staat dat de westelijke rijbaan van de Neerboscheweg ten noorden van de Graafseweg is weggehaald en dat daarvoor in de plaats een fietspad met extra bomen komt. Dit levert nieuw foerageergebied op. Daarnaast wordt alle nieuwbouw van permanente verblijfplaatsen voor vleermuizen (en huismus en gierzwaluw) voorzien. Dit doet echter niets af aan het tijdelijk verlies aan essentieel foerageergebied.

In de verbindingsroute in het zuiden van het plangebied worden enkele bomen en struiken verwijderd (figuur 3.7). Hierdoor gaat de functie niet verloren. Er blijven voldoende bomen en struiken staan en na de herinrichting worden hier nieuwe bomen en struiken geplant. Als hier in het donker wordt gewerkt kan door de werkverlichting verstoring van passerende vleermuizen optreden.

De twee verblijfplaatsen in het plangebied blijven onaangetast. Omdat ze heel dicht tegen het plangebied aan liggen is er wel kans op verstoring door geluid en licht van het in te zetten materieel en de verlichting van het werkterrein. Momenteel is in het plangebied ook sprake van veel geluid en kunstverlichting, vooral rond de paarverblijfplaatsen ten noorden van station Goffert. De vleermuizen daar zijn dus wel wat gewend. Licht dat direct op een verblijfplaats schijnt wordt echter niet gewaardeerd en kan leiden tot het permanent verlaten van de verblijfplaats.

Langs de Nieuwe Dukenburgseweg vinden geen ingrepen plaats die nadelig kunnen zijn voor foeragerende of passerende gewone dwergvleermuizen. De extra bomen in de middenberm en langs de randen van de weg zullen eerder een positief effect op deze twee functies hebben.

Figuur 3.7 Bomen in het plangebied (rode lijn) die worden verwijderd (rood), verplaatst (geel en oranje) of blijven staan (groen) in relatie tot de verbindingsroute van vleermuizen (blauw). Hoe groter de cirkel, hoe groter de boom (bron: gemeente Nijmegen).

3.4.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.5 van de Wnb (*beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 2. Het is verboden gewone dwergvleermuizen opzettelijk te verstoren;
- Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuizen te beschadigen of te vernielen. Essentiële foerageergebieden en vliegroutes die noodzakelijk zijn om vleermuizen in de voortplantings- en rustplaatsen in leven te houden vallen hier ook onder.

Met de ingrepen in het plangebied worden geen vleermuizen opzettelijk gedood. Lid 1 van artikel 3.5 is niet van toepassing.

3.4.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie

Tijdelijk verlies foerageergebied en drinkwater

De herinrichting van de hoofdinfrastructuur leidt tot het tijdelijk verlies aan essentieel foerageergebied ten noorden van station Goffert. Doordat direct aansluitend op de herinrichting in een deel van foerageergebied 1 (figuur 3.6) begonnen wordt met woningbouw duurt het tijdelijke verlies in dat gebied langer dan de herinrichting van de hoofdinfrastructuur. In de foerageergebieden 1 (uitgezonderd het N. Mandelaplein) en 3 (figuur 3.6) is een groot deel van het werk begin maart 2025 klaar. Dan zijn in beide gebieden de nieuwe bomen en struiken geplant; er komen ongeveer evenveel bomen bij als er verdwijnen. Tot in juli 2025 wordt nog wel aan de rotonde en de parallelweg langs de Graafseweg gewerkt, maar dit heeft geen invloed op de beplanting. De bomen die in de middenberm van de samengevoegde Graafseweg komen leveren foerageergebied op. Door het verplaatsen van de zuidelijke rijbaan van de Graafseweg ontstaat bovendien een verbinding tussen de vegetatie langs het spoor en de vegetatie die te zijner tijd in het bouwplot wordt aangeplant. De vleermuizen hoeven tussen het bouwplot en het spoor dan geen weg meer over te steken om langs het spoor te foerageren. Uiteindelijk is er vooral verlies aan open water. Voor water kunnen de vleermuizen nog wel terecht bij de sloot in foerageergebied 2. Dit foerageergebied blijft onaangetast. Ook bevindt zich in de wijk Neerbosch-Oost open water. Door de vele bomen en struiken die worden geplant zal het totale aanbod aan foerageermogelijkheden in het gebied ten noorden van station Goffert er niet op achteruitgaan.

Zoals gezegd is het verlies aan foerageergebied tijdelijk. In de planning van het werk is geprobeerd de duur van de tijdelijkheid zo kort mogelijk te houden. Zo worden de bomen langs de noordelijke rijbaan van de Graafseweg (foerageergebied 1) in augustus 2024 verwijderd. In maart 2025 zijn ze weer terug (zie hierboven). Hierdoor is in de voortplantingsseizoenen van 2024 en 2025 het verlies aan foerageergebied voor (kraam)kolonies in de wijk Neerbosch-Oost beperkt tot het N. Mandelaplein, waar de vegetatie van maart 2024 tot half augustus 2025 afwezig is. Van eind oktober 2024 tot begin maart 2025 wordt de westelijke rijbaan van de Neerboscheweg verwijderd (de bomen blijven staan) en komt daarvoor in de plaats een fietspad met extra bomen. Dit betekent dat in foerageergebied 3 geen werkzaamheden in het voortplantingsseizoen van gewone dwergvleermuizen plaatsvinden en de (kraam)kolonies in de wijk Neerbosch-Oost in 2025 een kwalitatief beter (er worden extra bomen geplant) foerageergebied ter beschikking hebben...

De Graafseweg en Neerboscheweg worden op 1 maart 2025 in gebruik genomen. Dit is een harde deadline voor de wegen. Vanwege opleveringen voor bouwplots kan hier niet van worden afgeweken. Indien de bouwfasen welke plaatsvinden na 1 maart vertraging oplopen, wordt opnieuw naar de planning gekeken. Samen met de ecoloog wordt dan bepaald wanneer welke werkzaamheden plaats kunnen vinden. Het gaat om: de (groen)inrichting langs de wegen, de aanleg van secundaire fiets/autowegen en werkzaamheden aan kunstwerken (onderdoor- en overgangen).

Verstoring

In de aanlegfase treedt verstoring op van vleermuizen die in/door het plangebied vliegen en foerageren. Tevens kan verstoring optreden van de twee paarverblijfplaatsen, de verblijfplaatsen aan de rand van de wijk Neerbosch-Oost en de vliegroute over de Weg door Jonkerbos, omdat die zeer dicht tegen het werkterrein liggen. Het zal vooral verstoring door licht zijn, want gewone dwergvleermuizen zijn weinig gevoelig voor verstoring door geluid en beweging. Het gaat dan om verstoring door kunstlicht dat tussen zonsondergang en zonsopkomst wordt gebruikt, bijvoorbeeld als 's nachts wordt doorgewerkt of als werkterreinen of opslagplaatsen ter beveiliging 's nachts worden verlicht. Om dit verstoringseffect te minimaliseren wordt waar nodig vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig) gebruikt en worden de lampen uitgerust met armaturen die ervoor zorgen dat het licht alleen de werkplek verlicht en niet de omgeving. Vooral direct licht op de verblijfplaatsen in (de twee paarplaatsen) en direct buiten het plangebied (in de wijk Neerbosch-Oost en de kolonie in de Muntweg 536) en de vliegroute over de Weg door Jonkerbos wordt vermeden. Hiervoor wordt samen met een vleermuisdeskundige een verlichtingsplan opgesteld. Na plaatsing van de verlichting wordt de locatie van de verlichting eventueel aangepast om de kwetsbare plaatsen zo donker mogelijk te maken.

Voor de gebruiksfase geldt hetzelfde. Met de vleermuisdeskundige wordt gekeken naar het verlichtingsplan voor de permanente verlichting. Er wordt voor gezorgd dat er geen direct licht op de verblijfplaatsen schijnt. Daarnaast wordt gekeken naar verlichting die noodzakelijk is voor de veiligheid en de leefbaarheid. Er zal zo min mogelijk kunstverlichting worden gebruikt nabij vliegroutes en verblijfplaatsen.

Tijdelijke aantasting verbindingroute zuid

Werkzaamheden in het zuiden van het plangebied, omgeving Jonkerbosplein en Weg door Jonkerbos, starten begin maart 2025 en gaan door tot half augustus 2025. Hier bevindt zich de verbindingroute van gewone dwergvleermuizen. Door de bomen en struiken, met uitzondering van de jonge iepen (zie § 3.3.4), hier in februari 2025 te verwijderen in plaats van februari 2024 wordt de functie van de verbindingroute maar één voortplantingsseizoen aangetast.

Met uitzondering van de hiervoor genoemde maatregelen om verstoring door kunstlicht te voorkomen, worden geen aanvullende maatregelen genomen. Ondanks het verwijderen van enkele bomen en struiken behoudt de verbindingroute zijn functie tijdens de werkzaamheden in dit deel van het plangebied.

3.4.5 Noodzaak ontheffing

Omdat negatieve effecten niet geheel zijn uit te sluiten en in ieder geval tijdelijk sprake zal zijn van verlies aan essentieel foerageergebied, aantasting van een essentiële vliegroute en beperkte verstoring door licht op plekken waar nu geen kunstverlichting is, is een ontheffing inzake de Wnb noodzakelijk. Het betreft een ontheffing voor de overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.5, leden 2 en 4 van de Wnb.

3.4.6 Wettelijk belang

Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van het *beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten* is alleen mogelijk als de ingrepen in het kader van een wettelijk belang noodzakelijk zijn. Met betrekking tot de herinrichting van de hoofdinfrastructuur is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang (art. 3.8, lid 5b, 3°). Met de herinrichting van de hoofdinfrastructuur borgt de gemeente Nijmegen de toegankelijkheid en bereikbaarheid van gebouwen, werken en terreinen. Deze wettelijke taken vallen onder de belangen openbare veiligheid en/of groot openbaar belang.

3.4.7 Gevolgen voor de staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis is een echte cultuurvolger. De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland vooral in de bebouwde omgeving wordt waargenomen. Het is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen: er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen. Daardoor zal op den duur ook de populatieomvang afnemen. De landelijke staat van instandhouding wordt daarom als onbekend/verslechterend ingeschat (Van Norren 2019). In ieder geval staat de soort niet op de Rode lijst van Nederlandse zoogdieren (Van Norren *et al.* 2020).

In de provincie Gelderland is de staat van instandhouding niet veel beter, namelijk ook onbekend/verslechterend (Van Norren 2019). In Nijmegen komt de soort wijd verspreid voor, maar is over de aantalsontwikkeling niets bekend. In feite is de staat van instandhouding van de soort in Nijmegen ook onbekend/verslechterend. Echter, wordt door de gemeente met de brede toepassing van de Toolbox natuurinclusief bouwen Nijmegen (nieuwbouw en bestaande bouw) een toename van verblijfplaatsen beoogd.

Door bovenstaande maatregelen toe te passen zijn de negatieve effecten op gewone dwergvleermuizen in de realisatiefase minimaal. In de gebruiksfase zal er juist sprake zijn van een positief effect. De herinrichting maakt nieuwbouw op vrijkomende grond mogelijk. In alle nieuwbouw worden voorzieningen voor vleermuizen (en huismus en gierzwaluw) getroffen. De Toolbox natuurinclusief bouwen Nijmegen voorziet ook in het toevoegen van verblijfsvoorzieningen bij ingrepen aan bestaande bouw. Het aanbod aan potentiële verblijfplaatsen neemt daardoor toe. Ook de aanplant die in de bouwplots en langs de infrastructuur is voorzien, maakt het gebied aantrekkelijker als leefgebied voor vleermuizen. Het gebied waar nu een parkeerplaats is en nauwelijks vleermuisactiviteit is geregistreerd wordt een optimaal leefgebied voor gewone dwergvleermuizen.

Al met al zal de herinrichting van het gebied rond station Goffert, waar de herinrichting van de hoofdinfrastructuur het begin van inluidt, positief uitvallen voor de lokale en landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

3.5 Ruige dwergvleermuis

3.5.1 Functionaliteit plangebied

Bij een pand aan de Heideparkseweg, tegen de rand van het plangebied, is een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen (figuur 3.4). Het is aannemelijk dat het vleermuismanntje dat hier zit en de vrouwtjes die hem bezoeken rond deze verblijfplaats foerageren (tot zo'n 10 km van de verblijfplaats), maar essentiële foerageergebieden of vliegroutes zijn in het plangebied niet aangetroffen. Een paarverblijf wordt in Nederland van ongeveer half augustus tot half oktober gebruikt.

3.5.2 Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten

In de directe omgeving van het paarverblijf worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Het kan zijn dat in dit deel van het plangebied materieel en materiaal en/of bouwketen komen wordt opgeslagen. Dit zou tot verstoring, met name lichtverstoring, kunnen leiden. Verstoring door geluid of beweging is minder aannemelijk. Het manntje in het paarverblijf lokt met zijn roep vrouwtjes. Het geluid van zijn roep is op een hoge frequentie. Het geluid van machines en mensen ligt op een lagere frequentie waardoor geen interferentie optreedt. Als soort die ook in gebouwen verblijft is de ruige dwergvleermuis gewend aan geluid en beweging rond zijn verblijfplaatsen. Ook is de ruige dwergvleermuis weinig gevoelig voor licht, maar licht dat direct op (de ingang van) zijn verblijfplaats schijnt wordt niet gewaardeerd en kan tot het verlaten van de verblijfplaats leiden, waardoor sprake is van vernieling van een paarverblijfplaats.

3.5.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepaling van artikel 3.5 van de Wnb (*beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten*) kan worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 2. Het is verboden ruige dwergvleermuizen opzettelijk te verstoren;
- Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van gewone dwergvleermuizen te beschadigen of te vernielen. Essentiële foerageergebieden en vliegroutes die noodzakelijk zijn om vleermuizen in de voortplantings- en rustplaatsen in leven te houden vallen hier ook onder.

Met de ingrepen in het plangebied worden geen vleermuizen opzettelijk gedood. Lid 1 van artikel 3.5 is niet van toepassing.

3.5.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie

Om verstoring van de paarverblijfplaats te voorkomen moet met name worden voorkomen dat licht op de verblijfplaats schijnt. De exacte locatie van het paarverblijf is niet bekend. Daarom moet worden voorkomen dat licht in de richting van het pand en de bomen er omheen schijnt. Daarom wordt met vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig) gebruikt en worden de lampen uitgerust met armaturen die ervoor zorgen dat het licht alleen de werkplek verlicht en niet de omgeving. Hiervoor wordt samen met een

veermuisdeskundige een verlichtingsplan opgesteld. Na plaatsing van de verlichting wordt de locatie van de verlichting eventueel aangepast om de kwetsbare plaatsen zo donker mogelijk te maken.

3.5.5 Noodzaak ontheffing

Door toepassing van bovenstaande maatregelen is verstoring van de paarverblijfplaats van een ruige dwergveermuis uitgesloten. Er worden geen verbodsbepalingen overtreden en er is daardoor geen noodzaak voor een ontheffing.

3.6 Laatvlieger

3.6.1 Functionaliteit plangebied

In het plangebied zijn alleen passerende laatvliegers waargenomen, onder andere bij de verbindingroute over de Weg door Jonkerbos en de Burgemeester Daleslaan (figuren 3.4 en 3.5). Waarschijnlijk is die verbindingroute een essentiële vliegroute. In het verlengde van deze route buiten het plangebied, een laan in het Goffertpark, zijn namelijk meer waarnemingen gedaan van passerende en foeragerende laatvliegers (figuur 3.4).

3.6.2 Voorgenomen ingrepen en beoordeling effecten

In de verbindingroute worden enkele bomen en struiken verwijderd (figuur 3.7). Hierdoor gaat de functie niet verloren. Er blijven voldoende bomen en struiken staan en na de herinrichting worden hier nieuwe bomen en struiken geplant.

Als in de nabijheid van de verbindingroute in het donker wordt gewerkt kan door de werkverlichting verstoring van passerende laatvliegers optreden. Verstoring door geluid of beweging is minder waarschijnlijk. De laatvlieger is een soort die van het stedelijk gebied en is verstoring door geluid en beweging gewend. Laatvlieger is ook weinig gevoelig voor lichtverstoring, maar licht dat direct op een vliegroute schijnt wordt niet gewaardeerd. Met name als die vliegroute (bijvoorbeeld een aaneengesloten rij bomen) deels onderbroken is, waardoor de laatvliegers een stukje zonder dekking moeten overbruggen.

3.6.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.5 van de Wnb (*beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 2. Het is verboden laatvliegers opzettelijk te verstoren;
- Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van laatvliegers te beschadigen of te vernielen. Essentiële foerageergebieden en vliegroutes die noodzakelijk zijn om vleermuizen in de voortplantings- en rustplaatsen in leven te houden vallen hier ook onder.

Met de ingrepen in het plangebied worden geen vleermuizen opzettelijk gedood. Lid 1 van artikel 3.5 is niet van toepassing.

3.6.4 Preventie, mitigatie en/of compensatie

Werkzaamheden in het zuiden van het plangebied, omgeving Jonkerbosplein en Weg door Jonkerbos, starten begin maart 2025 en gaan door tot half augustus 2025. Hier bevindt zich de verbindingroute van laatvliegers. Door de bomen en struiken, met uitzondering van de jonge iepen (zie § 3.3.4), hier in februari 2025 te verwijderen in plaats van februari 2024 wordt de functie van de verbindingroute maar één voortplantingsseizoen aangetast.

Om verstoring van de verbindingroute te minimaliseren moet worden voorkomen dat licht op de verbindingroute schijnt. Daarom wordt in de realisatiefase vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig) gebruikt en worden de lampen uitgerust met armaturen die ervoor zorgen dat het licht alleen de werkplek verlicht en niet de omgeving. Hiervoor wordt samen met een vleermuisdeskundige een verlichtingsplan opgesteld. Na plaatsing van de verlichting wordt de locatie van de verlichting eventueel aangepast om de kwetsbare plaatsen zo donker mogelijk te maken.

Voor de gebruiksfase geldt hetzelfde. Met de vleermuisdeskundige wordt gekeken naar het verlichtingsplan voor de permanente verlichting. Er wordt voor gezorgd dat er geen direct licht op de verblijfplaatsen schijnt. Daarnaast wordt gekeken naar verlichting die noodzakelijk is voor de veiligheid en de leefbaarheid. Er zal zo min mogelijk kunstverlichting worden gebruikt nabij vliegroutes en verblijven. In het plangebied wordt zo min mogelijk kunstverlichting gebruikt en wordt het alleen daar toegepast waar het daadwerkelijk noodzakelijk is, bijvoorbeeld voor veiligheid.

3.6.5 Noodzaak ontheffing

Omdat negatieve effecten niet geheel zijn uit te sluiten en in ieder geval tijdelijk sprake zal zijn van gedeeltelijke aantasting van een essentiële vliegroute is een ontheffing inzake de Wnb noodzakelijk. Het betreft een ontheffing voor de overtreding van de verbodsbepalingen in artikel 3.5, leden 2 en 4 van de Wnb.

3.6.6 Wettelijk belang

Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen ten aanzien van soorten van het *beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten* is alleen mogelijk als de ingrepen in het kader van een wettelijk belang noodzakelijk zijn. Met betrekking tot de herinrichting van de hoofdinfrastructuur is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang (art. 3.8, lid 5b, 3°). Met de herinrichting van de hoofdinfrastructuur borgt de gemeente Nijmegen de toegankelijkheid en bereikbaarheid van gebouwen, werken en terreinen. Deze wettelijke taken vallen onder de belangen openbare veiligheid en/of groot openbaar belang.

3.6.7 Gevolgen voor de staat van instandhouding

De laatvlieger is een echte cultuurvolger en komt wijdverspreid in Nederland voor. Toch wordt het aantal dieren in Nederland laag ingeschat, zodat hij te boek staat als vrij zeldzaam. Over de landelijke trend is niets bekend, maar het vermoeden is dat de populatie

in aantal en verspreiding sinds 1950 licht is afgenomen. De laatvlieger staat op de Rode lijst van Nederlandse zoogdieren in de categorie 'kwetsbaar' (Van Norren *et al.* 2020). Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichtn van kieren en gaten in gebouwen. De landelijke staat van instandhouding is derhalve ongunstig – ontoereikend (Van Norren 2019).

Over aantallen en verspreiding in de provincie Gelderland niets bekend; er zijn te weinig gegevens. De kwaliteit van het leefgebied van de laatvlieger in Gelderland en ook het toekomstperspectief is ongunstig – slecht (Van Norren 2019). De staat van instandhouding in Nijmegen is waarschijnlijk vergelijkbaar. Ook hier wordt de soort wijdverspreid waargenomen, maar altijd in lage aantallen. Waarschijnlijk is de staat van instandhouding in de gemeente gelijk aan die in de provincie. Door de gemeente wordt met de brede toepassing van de Toolbox natuurinclusief bouwen Nijmegen (nieuwbouw en bestaande bouw) wel een toename van verblijfplaatsen beoogd die een positief effect op de staat van instandhouding kan hebben.

Door bovenstaande maatregelen toe te passen zijn de negatieve effecten op laatvliegers in de realisatiefase minimaal. In de gebruiksfase zal er juist sprake zijn van een positief effect. De herinrichting maakt nieuwbouw op vrijkomende grond mogelijk. De gemeente stimuleert het geschikt maken van de constructie van gebouwen voor vleermuizen in het algemeen. Het aanbod aan potentiële verblijfplaatsen in de gemeente neemt daardoor waarschijnlijk toe. De bomen die in de bouwplots en langs de infrastructuur worden geplant maken het gebied aantrekkelijk als leefgebied voor laatvliegers. De woningbouw en aanplant van bomen en struiken in het bouwplot dat nu een parkeerplaats is en waar nauwelijks vleermuisactiviteit is geregistreerd betekent een uitbreiding van potentieel leefgebied voor laatvliegers.

Al met al zal de herinrichting van het gebied rond station Goffert, waar de herinrichting van de hoofdinfrastructuur het begin van inluidt, positief uitvallen voor de lokale staat van instandhouding van de laatvlieger en zo een kleine bijdrage leveren aan de landelijke staat van instandhouding.

3.7 Algemene amfibieën

3.7.1 Functionaliteit plangebied

Binnen het plangebied bevinden zich twee vijvers. Van de omgeving van het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende soorten amfibieën bekend, zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De vijvers vormen in potentie voortplantingswateren voor hen. Buiten het voortplantingsseizoen kunnen zij zich hier ook ophouden, op het land in muizenholletjes, onder bladval, struiken of tussen de wortels van

bomen. Zij kunnen zich voor de winterrust ook naar de tuinen rondom het plangebied begeven.

3.7.2 Voorgenomen ingreep en effecten

Het dempen van de westelijke vijver en het aanpassen van de oostelijke vijver leidt tot aantasting van voortplantingswater en landbiotoop van genoemde soorten amfibieën.

3.7.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.10 van de Wnb (*beschermingsregime andere soorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 1a. Het is verboden in het wild levende amfibieën opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 1b. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van amfibieën opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Essentiële foerageergebieden en trekroutes vallen hier ook onder.

Alle vier genoemde soorten zijn nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Gelderland een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

3.7.4 Staat van instandhouding

De vier genoemde amfibieënsoorten komen algemeen en wijdverspreid in Nederland voor, zo ook in Nijmegen. Ze staan niet op de Rode lijst van Nederlandse amfibieën. Hun staat van instandhouding is gunstig (raron.nl).

3.7.5 Zorgplicht

De voortplantingsperiode van de vier amfibieën loopt van maart tot en met augustus. De oostelijke vijver op het Nelson Mandelaplein wordt precies in die periode gedempt. Het dempen van de westelijke vijver is gepland tussen oktober 2024 en maart 2025 en valt buiten het voortplantingsseizoen van amfibieën. In het najaar/winter is er echter een kans dat dieren in de oevers in winterrust aanwezig zijn. Die zijn dan niet te vinden (schuilen in holletjes in de grond of tussen boomwortels). Daarom wordt aangevangen met het gedeeltelijk dempen van de vijver voor de start van de winterrust, te weten vóór half november (zie tabel 4.2). Om negatieve effecten op amfibieën te minimaliseren worden voorafgaand aan het dempen van de vijvers onder begeleiding van een terzake kundige ecooloog zoveel mogelijke amfibieën (en vissen; indien aanwezig) met een schepnet en salamanderfuk gevangen. De gevangen dieren worden buiten het plangebied, bij voorkeur in een water zonder vissen, uitgezet. Ook worden eieren verzameld (en/of larven als het dempen na maart gebeurt). Ook tijdens het dempen is een terzake kundige ecooloog aanwezig om gemiste dieren uit de droogvallende vijvers te redden.

3.7.6 Noodzaak ontheffing

Omdat voor de soorten een provinciale vrijstelling geldt ruimtelijke ontwikkelingen, is een ontheffing niet nodig.

3.8 Algemene grondgebonden zoogdieren

3.8.1 Functionaliteit plangebied

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van algemeen voorkomende zoogdieren zoals aarmuis, bosmuis, dwergmuis, bosspitsmuis, dwergspitsmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis en vos (*Beschermingsregime andere soorten*). Met uitzondering van de laatste zijn dit soorten die in het plangebied al hun levensbehoeften kunnen vinden. Vossen zullen het plangebied alleen doorkruisen en/of als foerageergebied gebruiken.

3.8.2 Voorgenomen ingreep en effecten

Het verwijderen van vegetatie en het beroeren van de grond leidt tot aantasting van het functionele leefgebied van bovengenoemde soorten zoogdieren. Daarbij kunnen ook dieren worden gedood, terwijl ze in hun holletjes schuilen of in winterslaap zijn (egel). Voor vos zal het alleen tot iets minder foerageergebied leiden.

3.8.3 Verbodsbepalingen die in het geding zijn

De volgende verbodsbepalingen van artikel 3.10 van de Wnb (*beschermingsregime andere soorten*) kunnen worden overtreden als de effecten niet worden voorkomen:

- Lid 1a. Het is verboden in het wild levende zoogdieren opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 1b. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van zoogdieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Essentiële foerageergebieden en trekroutes vallen hier ook onder.

Alle vier genoemde soorten zijn nationaal beschermde soorten, waarvoor de provincie Gelderland een algemene vrijstelling heeft gegeven bij, onder andere, ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht (Art. 1.11 van de Wnb).

3.8.4 Staat van instandhouding

De genoemde zoogdiersoorten komen algemeen en wijdverspreid in Nederland voor, zo ook in Nijmegen. Ze staan niet op de Rode lijst van Nederlandse zoogdieren. Hun staat van instandhouding is gunstig (zoogdiervereniging.nl).

3.8.5 **Zorgplicht**

De voortplantingsperiode van deze algemeen voorkomende zoogdieren loopt globaal van maart tot oktober, met een piek in de zomermaanden. Daarom, en vanwege broedvogels, wordt het merendeel van de bomen voor 15 maart 2024 verwijderd. De lagere vegetatie wordt verwijderd als de werkzaamheden beginnen. De bomen langs de noordelijke rijbaan van de Graafseweg en bij de westelijke vijver worden, ten bate van foeragerende vleermuizen, tussen september en november 2024 verwijderd; dus ook buiten de voortplantingsperiode. Er is een kleine kans dat in november egels al in winterslaap zijn. Dat geldt ook voor vegetatie die in februari/maart wordt verwijderd. Egels overwintren onder andere in de strooisellaag. Door eerst de strooisellaag, indien aanwezig, te beroeren en daarna de struiken en bomen te verwijderen krijgen egels en andere dieren de gelegenheid te vluchten of kunnen worden gevangen en naar een veilige plek worden gebracht.

3.8.6 **Noodzaak ontheffing**

Omdat voor de soorten een provinciale vrijstelling geldt ruimtelijke ontwikkelingen, is een ontheffing niet nodig.

4 Conclusies

In en in de directe omgeving van het plangebied leven tien beschermde soort(groep)en. Ondanks het nemen van soortspecifieke maatregelen zijn voor drie soorten (iepenpage, gewone dwergvleermuis en laatvlieger) en twee soortgroepen (algemene zoogdieren en algemene amfibieën) schadelijke effecten van de herinrichting niet uit te sluiten. Voor de twee soortgroepen geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Voor de drie soorten moet echter een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Omdat de effecten geen negatieve gevolgen hebben voor hun staat van instandhouding en omdat de herinrichting van de hoofdinfrastructuur een wettelijk belang dient is het verlenen van een ontheffing mogelijk. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de soorten en de wetsartikelen met de verboden die worden overtreden. Tabel 4.2 op de volgende pagina geeft een overzicht van de maatregelen die worden genomen om de schadelijke effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Tabel 4.1 *Beschermde soorten waarop schadelijke effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur in Winkelsteeg, Nijmegen, niet zijn te voorkomen en waarvoor een ontheffing inzake de Wet natuurbescherming moet worden aangevraagd.*

Soort	Functie plangebied	Over-treding Wnb	Wetsartikel	Maatregelen mogelijk	Ontheffing Wnb nodig
Iepenpage	Leefgebied	Ja	3.10, leden 1a en 1b	Ja	Ja
Gewone dwergvleermuis	Paarverblijfplaats en essentiële vliegroute en foerageergebieden	Ja	3.5, leden 2 en 4	Ja	Ja
Laatvlieger	Essentiële vliegroute	Ja	3.5, leden 2 en 4	Ja	Ja

Tabel 4.2 Overzicht van de maatregelen om schadelijke effecten van de herinrichting van de hoofdinfrastructuur in Winkelsteeg, Nijmegen op beschermde soorten te voorkomen of te mitigeren.

	2024																								2025															
	jan	jan	feb	feb	mrt	mrt	apr	apr	mei	mei	jun	jun	jul	jul	aug	aug	sep	sep	okt	okt	nov	nov	dec	dec	jan	jan	feb	feb	mrt	mrt	apr	apr	mei	mei	jun	jun	jul	jul	aug	aug
Jaarcycli beschermde soorten:																																								
- Algemene broedvogels (globaal)			mogelijk								zeker																													
- Iepenpage			ei					rup			imago																													
- Jaarcyclus vleermuizen (globaal)			winterslaap				migratie				kraamtijd																													
- Algemene amfibieën (globaal)			winterslaap			migratie					eieren & jongen																													
- Algemene zoogdieren (globaal)			winterrust								voortplantingsperiode																													
Vlakkenplanning																																								
- Neerbosscheweg - zuidelijke deel																																								
- Neerbosscheweg - noordelijke deel, oost																																								
- Neerbosscheweg - noordelijke deel, west																																								
- Nelson Mandelaplein																																								
- Graafseweg - zuidelijke rijbaan																																								
- Graafseweg - noordelijke rijbaan																																								
- Westelijke vijver																																								
- Graafseweg -parallele rijbaan																																								
- Jonkerbosplein en Weg door Jonkerbos																																								
Verwijderen bomen en struiken:																																								
- Neerbosscheweg - zuidelijke deel																																								
- Neerbosscheweg - noordelijke deel, oost																																								
- Nelson Mandelaplein & oostelijke vijver																																								
- Graafseweg - zuidelijke rijbaan																																								
- Graafseweg - noordelijke & parallele rijbaan																																								
- Westelijke vijver																																								
- Jonkerbosplein en Weg door Jonkerbos																																								
Dempen vijvers																																								
- Westelijke vijver																																								
- Oostelijke vijver																																								
Mitigerende maatregelen:																																								
- Nestcontrole door ecooloog																																								

Literatuur

- Bouwens, S., 2017. Handreiking Kleine marters in relatie tot soortbescherming. Rapport 2017.32. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Daamen, J. 2021a. Quicksan Wet natuurbescherming daklozencentrum De Hulsen, Nijmegen. Notitie 20-1081/21.00554/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen, J. 2021b. Quicksan Wet natuurbescherming Nieuwe Dukenburgseweg 21, Nijmegen. Notitie met kenmerk 21-0169/21.01941/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen J. 2021c. Onderzoek beschermde fauna De Hulsen te Nijmegen. Inventarisatie gierwaluw en vleermuizen, effectbepaling en maatregelen in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg, rapportnr. 21-270. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Daamen, J., 2022. Quicksan Wet natuurbescherming ontwikkeling Winkelsteeg, Nijmegen. Notitie met kenmerk 21-0513/22.00005/JanDaa. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Gemeente Nijmegen, 2021. Winkelsteeg 2035. Ontwikkelvisie Winkelsteeg. Site urban development en PosadMaxwan.
- Helsdingen, A.A. van, G. Hoefsloot, T. van den Oetelaar & J.D. Buizer. 2021. Biodiversiteitsplan gemeente Nijmegen. Maatregelen voor behoud en verbetering van de biodiversiteit 2021-2030. Bureau Waardenburg Rapportnr. 20-326. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Lunten, P. & G. Hoefsloot, 2022. Onderzoek naar de winterverblijffunctie voor vleermuizen in De Hulsen in Nijmegen. Notitie met kenmerk 21-0109/22.02740/GerHo. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Norren, van E. (red.), 2019. Staat van instandhouding Gelderland. Factsheets voor 24 soorten in Gelderland. Rapport 2019.09. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Norren, E. van, J. Dekker en H. Limpens, 2020. Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- IUCN-criteria. Rapport 2019.026. Zoogdiervereniging, Nijmegen
- Palm, W., 2023. Uitvoeringsplan Realisatie Hoofdinfrastructuur Winkelsteeg Nijmegen. Heijmans Infra B.V., Rosmalen.
- Wansink, D.E.H., M. Dorenbosch, H. Huitema, L. Verhoek & F. Derriks, 2023. Onderzoek naar beschermde soorten in de omgeving van station Goffert te Nijmegen. Basisinformatie voor de ontwikkeling van Winkelsteeg. Rapportnr. 22-229. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Bijlage I Uitvoeringsplan herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg

Apart bij de ontheffingsaanvraag bijgevoegd, inclusief de vlakkenplanning.

Bijlage II Plangebied herinrichting hoofdinfrastructuur Winkelsteeg

Apart bij de ontheffingsaanvraag bijgevoegd.